

Františkovo slovo

č.130

Maria se neuzavírá jen do svého mateřského vztahu k Ježíši

Jsme lid, který má Matku, nejsme sirotci

Papež napsal biskupům: Nedělat z Vánoc hezkou pohádku

National Geographic a jeho genderová revoluce

Papež: Slzy jsou setbou naděje

Papež: Pláč je způsob, jak se vyjádřit před Bohem

Ježíš je světlo, které přichází z nebe a září v srdci

Věřící je člověk, kterému se stýská po Bohu

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Maria se neuzavírá jen do svého mateřského vztahu k Ježíši

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

V uplynulých dnech jsme se zbožnou úctou hleděli na Božího Syna, narozeného v Betlémě; dnes na *slavnost Matky Boží Panny Marie* obracíme svůj zrak k této Matce, avšak díváme se na oba v jejich těsném vztahu. Tento vztah nekončí tím, že se zrodil a byl zrozen. Ježíš se „narodil ze ženy“ (srov. *Gal 4,4*) se spasitelským posláním a Jeho matka z tohoto poslání není vyloučena, nýbrž vnitřně je k němu přidružena. Maria si toho je vědoma a proto se neuzavírá pouze do svého mateřského vztahu k Ježíši, nýbrž zůstává otevřenou a pozornou ke všem událostem, které s Ním souvisejí: uchovává a rozvažuje, zkoumá a hloubá, jak nám připomíná dnešní evangelium (*Lk 2,19*). Přisvědčila a projevila ochotu být zapojena do uskutečnění spasitelského plánu Boha, který „rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně, mocné sesadil z trůnu a ponížené povýšil, hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté propustil s prázdnou“ (*Lk 1,51-53*). Nyní se tiše a pozorně snaží den po dni chápat, co od ní chce Bůh.

Návštěva pastýřů jí dává příležitost pochopit několik prvků Boží vůle projevující se v přítomnosti těchto chudých a ponížených lidí. Evangelista Lukáš nám podává návštěvu pastýřů v jeskyni postupným řazením sloves vyjadřujících pohyb. Říká, že tam *pospíchali, našli* Marii a Josefa i Dítě, *uviděli* ho a *vypravovali*, co jim o Něm bylo pověděno, a nakonec *velebili a chválili* Boha (srov. *Lk 2,16-20*). Marie pozorně sleduje, co říkají pastýři a co se jim přihodilo, objevuje v tom pohyb spásy, kterou uskuteční Ježíš, přizpůsobuje se a je připravena na jakýkoli Pánův požadavek. Bůh žádá od Marie, aby nejenom byla matkou Jeho jednorozeného Syna, nýbrž aby také spolupracovala se Synem a skrze Syna na spasitelském plánu, a tak se v ní, pokorné služebnici, uskutečnily veliké skutky božského milosrdenství.

Když jako pastýři uvažujeme o Dítěti v náruči Jeho Matky, pociťujeme ve svém srdci růst nezměrnou vděčnost k Té, která dala světu Spasitele. Proto Jí v tento první den nového roku řekněme:

Díky, svatá Matko Božího Syna Ježíše!
Díky za tvoji pokoru, která přitáhla Boží pohled;
díky za víru, s níž jsi přijala Jeho Slovo;
díky za odvahu, s níž jsi řekla »tady jsem«,
uchváčena Svatou Láskou zapomnělas na sebe
a zcela se sjednotila s nadějí.
Díky, svatá Matko Boží!
Oroduj za nás, poutníky v čase,
a pomoz nám ubírat se cestou pokoje.
Amen.

Homilie

1.1.2017

Jsme lid, který má Matku, nejsme sirotci

„Maria to všechno uchovávala v srdci a rozvažovala o tom“ (*Lk 2,19*). Takto Lukáš popisuje postoj, kterým Maria přijímá prožitky oněch dnů. Daleka toho, aby se snažila situaci pochopit a ovládnout, je Maria ženou, která umí uchovávat, tedy chránit a *opatrovat* ve svém srdci Boží vstup do života jejího lidu. Učila se naslouchat ve svém lůně tlukotu srdce svého Syna, který ji po celý život učil objevovat Boží tlukot v dějinách. Naučila se být matkou a během tohoto učednictví poskytovala Ježíšovi krásnou zkušenost vědomí, že je Syn. **V Marii se Věčné Slovo nejenom stalo tělem, ale naučilo se rozpoznávat mateřskou něhu Boží. Od Marie se Boží Dítě naučilo naslouchat tužbám, úzkostem, radostem a nadějím**

lidu obdařeného zaslíbením. Spolu s Ní objevoval, že je Synem věřícího svatého Božího lidu.

V evangeliích vystupuje Maria jako žena mála slov, nepronáší dlouhé proslovy a neprosazuje sebe, nýbrž pozorným pohledem dovede opatrovat život i poslání svého Syna a tím i všechno, co On miluje. Dovedla pečovat o prvopočátky křesťanské obce a naučila se tak být matkou mnohých. **Je nablízku v nejrůznějších situacích, aby rozsávala naději. Doprovází své syny, kteří v tichosti srdce nesou kříž.** Mnoho pobožností, mnoho svatyň a kaplí v těch nejdolejších místech, mnoho obrázků roztroušených po domech nám připomíná tuto obrovskou pravdu! Maria nám dala mateřský cit, kterým nás zahrnuje uprostřed těžkostí; mateřský cit, který umožňuje, aby nic a nikdo v lůně církve neuhasil revoluční něhu, kterou přinesl její Syn. Kde je matka, je něha. A Maria nám svým mateřstvím ukazuje, že **pokora a něha nejsou ctnosti slabých, nýbrž silných**, učí nás, že není třeba zacházet s druhými špatně, abychom cítili svoji důležitost (srov. *Evangelii gaudium*, 288). A svatý věřící Boží lid ji rozpoznal a pozdravil jako svatou Matku Boží.

Oslavovat mateřství Marie, Matky Boží a naší matky, na počátku nového roku znamená pamatovat na jistotu, jež nás bude provázet v našich dnech. Jsme lid, který má Matku, nejsme sirotci.

Matky jsou nejsilnějším protilekem proti individualistickým a sobeckým tendencím a proti naší uzavřenosti a apatii. Společnost bez matek by byla nejenom chladná, ale postrádala by srdce a „chuť rodiny“. Společnost bez matek by byla nelítostná a nechávala by prostor pouze kalkulaci a spekulaci. Matky totiž dovedou i v těch nejhorších momentech dosvědčovat něhu, bezpodmínečnou odevzdanost a sílu naděje. Hodně jsem se naučil od oněch matek, jejichž synové jsou ve vězení, leží v nemocnici nebo upadli do otroctví drog, a které se v zimě i vedru, v dešti i vyprahlosti nevzdávají a bez ustání zápasí, aby ze sebe vydali to nejlepší. Anebo od oněch matek, které v uprchlických táborech nebo uprostřed války dovedou bez váhání objímat a podporovat svoje trpící děti. Matek, které doslova dávají život, aby žádné z jejich dětí nebylo ztraceno. Kde je matka, je jednota, je příslušnost, synovská příslušnost.

Začínat rok připomínkou Boží dobroty v Mariině mateřské tváři, v mateřské tváři církve, ve tvářích našich matek nás chrání před korozivní chorobou „duchovního osiření“, onoho osiření, které prožívá duše, když cítí, že je bez matky a postrádá Boží něhu. Osiření, které prožíváme, když v nás zanikne pocit příslušnosti k rodině, lidu, zemi a k našemu Bohu. Osiření, které tkví v narcistním srdci, jež umí vidět pouze sebe a své zájmy, a které narůstá, zapomínáme-li, že život je dar, jež jsme přijali od druhých, a že jsme v tomto společném domě zváni jej sdílet.

Toto sebevztahné osiření vedlo Kaina k tomu, aby řekl: „Copak jsem já strážcem svého bratra?“ (*Gen 4,9*). To je jako říci, že nepatří ke mně a že jej neznám. Takovýto **postoj duchovního osiření je rakovinou, která duši tiše vyprazdňuje a degraduje. Takto se postupně degradujeme, poněvadž nikdo nepatří k nám a my nepatříme nikomu. Degraduji zemi, protože ke mně nepatří, degraduji ostatní, protože ke mně nepatří, degraduji Boha, protože k Němu nepatřím... A nakonec degradujeme sami sebe, protože zapomínáme, kdo jsme, a jaké božské „jméno“ nosíme.** Oslabování svazků, jež nás spojují, je typické pro naši zlomkovitou a rozdělenou společnost, vede k rostoucímu pocitu duchovního osiření a tím k obrovské prázdnotě a samotě. Nedostatek fyzického (nikoli virtuálního) kontaktu rozleptává naše srdce (srov. *Laudato si'*, 49) a odnímá mu schopnost něhy a úžasu, zbožnosti a soucitu. Duchovní osiření znemožňuje mít na paměti, co znamená být syny, být vnuky, být rodiči, být prarodiči, být přáteli, být věřícími. Působí, že zapomínáme na hodnotu hry, zpěvu, smíchu, odpočinku a nezištnosti.

Slavení slavnosti svaté Matky Boží nám na tváři vyloudí znovu úsměv z pocitu, že jsme lid, patříme si a víme, že jedině ve společenství, v rodině mohou lidé nalézt „klima“ a „vřelost“, jež jim umožňuje růst lidsky a nikoli jako pouhé předměty podněcované „konzumovat a být

konzumovány". Slavení slavnosti Matky Boží nám připomíná, že nejsme zbožím ani koncovými příjemci informací. Jsme syny, jsme rodinou, jsme Božím lidem.

Slavnost svaté Matky Boží nás vede k vytváření a pěstování společných prostorů, které nám dodávají pocit spolupatříčnosti a zakořenění, abychom se ve svých městech a komunitách, které nás spojují a podporují, cítili jako doma (srov. *Laudato si'*, 151).

Ježíš Kristus, když podával největší dar svého života na kříž, nechtěl si nic ponechat pro sebe, odevzdal nám svůj život a zároveň také svoji Matku. Řekl Marii: hle, tvůj syn, hle tvoji synové. A my ji chceme přijmout do svých domovů, do svých rodin, do svých komunit, do svých zemí. Chceme se setkat s jejím mateřským pohledem. Oním pohledem, který nás vysvobozuje z osíření a připomíná nám, že jsme bratři: já patřím tobě, ty patříš mně a jsme z téhož těla. Oním pohledem, který nás učí, že se musíme učit pečovat o život stejně a s toutéž něhou, s jakou jej opatrovala ona: **rozsévat naději, spolupatříčnost a bratrství.**

Slavnost svaté Matky Boží nám připomíná, že máme Matku; nejsme sirotci, máme matku. Vyznejme společně tuto pravdu! Zvolejme třikrát ve stoje jako to učinili věřící v Efesu: Svatá Matka Boží! Svatá Matka Boží! Svatá Matka Boží!

2.1.2017

Papež napsal biskupům: Nedělat z Vánoc hezkou pohádku

Vatikán. Dnes byl zveřejněn list Svatého otce biskupům katolické církve, datovaný 28. prosince, tedy na svátek Svatých neviňátek. Papež František se v něm obrací na každého biskupa osobně a píše:

„Drahý bratře,

Dnes, na den Svatých neviňátek, kdy v našich srdcích ještě znějí andělova slova určená pastýřům: »Zvěstuji vám velikou radost, radost pro všechny lid: V městě Davidově se vám dnes narodil Spasitel« (*Lk 2,10-11*), cítím potřebu ti napsat. Prospěje nám vyslechnout si toto poselství ještě jednou, vyslechnout si znovu, že Bůh je uprostřed svého lidu. Tato jistota, kterou každoročně obnovujeme, je zdrojem naší radosti a naší naděje.

V těchto dnech můžeme zakoušet, jak nás liturgie bere za ruku a přivádí k jádru Vánoc, uvádí nás postupně do tohoto Tajemství a k prameni křesťanské radosti.

Jako pastýři jsme povoláni napomáhat růstu této radosti uprostřed našeho lidu. Chce se po nás, abychom této radosti věnovali péči. Chci tě znovu vybídnout, aby sis tuto radost nedal ukrást, poněvadž nezřídka – a nikoli bezdůvodně – **zakoušíme zklamání z reality, z církve nebo i ze sebe samých a jsme pokoušeni oblíbit si násládlý a beznadějný smutek, který si podmaňuje srdce** (srov. *Evangelii gaudium*, 83).

Narození Páně doprovází proti naší vůli také pláč. Evangelisté si nedovolili maskovat realitu, aby ji učinili více věrohodnou a žádoucí. Nepustili se do realizace prohlášení, které by bylo „hezké“, leč nerealistické. Vánoce pro ně nebyly imaginárním útočištěm před výzvami a nespravedlnostmi jejich doby. Naopak, zvěstují nám, že **Narození Páně bylo obestřeno také bolestnou tragédií.** Evangelista Matouš ji podává se značnou syrovostí citováním proroka Jeremiáše: „V Rámě je slyšet hlas, pláč a velké bédování: Ráchel oplakává svoje děti“ (*Mt 2,18*). Je to bolestné sténání matek, které oplakávají smrt svých nevinných dětí tváří v tvář tyranii a Herodově bezuzdné žízni po moci.

Toto sténání, které můžeme slyšet také dnes, se dotýká naší duše a nemůžeme a nechceme je ignorovat, ani umlčovat. Dnes – a píší to s hlubokou bolestí – je v našem lidu, bohužel, slyšet nářek a pláč mnoha matek, mnoha rodin nad smrtí jejich dětí, jejich nevinných dětí.

Rozjímat nad jesličkami znamená rozjímat také nad tímto pláčem a učit se naslouchat také tomu, co se děje kolem, a mít srdce vnímavé a otevřené pro bolest bližního, zejména jedná-li se o děti, a také umět rozpoznávat, že psaní této smutné

kapitoly dějin pokračuje dodnes. Rozjímat nad jesličkami izolovaně od okolního života, by znamenalo dělat z Vánoc hezkou pohádku, což by v nás probouzelo hezké pocity, ale připravovalo by nás o tvůrčí sílu Dobré zvěsti, kterou nám přináší Vtělené Slovo. A toto pokušení existuje.

Copak je možné prožívat křesťanskou radost a otáčet se zády k této realitě? Copak lze realizovat křesťanskou radost tím odhlížením od sténání bratra, dětí?

Svatý Josef je první, kdo byl povolán opatrovat radost Spásy. Tváří v tvář krutým zločinům, které byly páčány, svatý Josef – příkladně poslušný a věrný muž – byl schopen poslechnout Boží hlas a poslání, které mu Otec svěřil. A poněvadž uměl naslouchat Božímu hlasu a nechal se vést Jeho vůlí, stal se vnímavějším k tomu, co jej obklopovalo a dovedl si tyto události vykládat realisticky.

Dnes se po nás, pastýřích, žádá totéž – totiž abychom naslouchali Otcovu hlasu a nebyli vůči němu hluší, a tak více vnímali realitu, která nás obklopuje. Právě dnes jsme po vzoru svatého Josefa zváni, abychom se nedali oloupit o radost. Jsme zváni tuto radost chránit před novými Herody našich dní. A stejně jako sv. Josef máme zapotřebí odvahy, abychom okolní realitu přijali, vstali a vzali ji do svých rukou (Mt2,20). Potřebujeme odvalu, abychom ji ubránili před novými Herody naší doby, kteří hltají nevinnost našich dětí. Nevinnost, která se tříští pod tíhou nelegální a otrocké práce, pod břemenem prostituce a vykořisťování. Nevinnost ničenou válkami a nucenou migrací spojenou se ztrátami, které tyto okolnosti obnášejí. Tisíce našich dětí padly do rukou banditů, mafií a obchodníků se smrtí, jejichž jediným cílem je pohlit je a zneužít jejich potřeby.

Jen abych uvedl nějaký příklad – **75 milionů dětí muselo v dnešní době přerušit školní docházku kvůli náhlým krizovým situacím i vleklým krizím. V roce 2015 tvořily děti 68% ze všech lidí, kteří se stali předmětem sexuálního obchodu. Na druhé straně třetina dětí, které musí žít mimo svou rodnou zemi, byla nuceně vysídlena. Žijeme ve světě, kde téměř polovina z dětí umírajících ve věku mladším pěti let, umírá kvůli podvýživě. Odhaduje se, že v minulém roce (2016) 150 milionů nezletilých dětí vykonávalo práci, z toho mnohé v otrockých podmínkách. Pokud se situace nezmění, bude v roce 2030 podle poslední zprávy UNICEF celkem 167 milionů dětí žít v krajní chudobě, v letech 2016-2030 zemře 69 milionů dětí pod pět let a 60 milionům dětí nebude umožněna základní školní docházka.**

Naslouchejme pláči a bědování těchto dětí, naslouchejme rovněž pláči a bědování naší matky církve, která nepláče jenom nad bolestí, která byla způsobena jejím nejmenším dítětem, nýbrž také protože zná hřích některých svých členů – zná utrpení, příběhy a bolest nezletilých, kteří byli pohlavně zneužiti kněžími. Je to hřích, za který se hanbíme. Lidé, kteří byli zodpovědní za péči o tyto děti, naopak zničili jejich důstojnost. Hluboce toho litujeme a prosíme o odpuštění. Připojujeme se k bolesti obětí a pláče nad svým hříchem. Zhřešili jsme tím, co se stalo, ale také zanedbáním pomoci, utajováním a popíráním, zneužitím moci. **Také církev hořce pláče nad hříchem svých synů a žádá o prominutí.** Dnes, když si připomínáme svaté betlémské děti, si přeji, abychom se s novým úsilím zasadili o to, aby mezi námi nedocházelo k takovým zvěrstvům. Najděme odvalu potřebnou k tomu, abychom všemi nezbytnými prostředky podporovali a plně hájili život našich dětí, aby se obdobné zločiny již neopakovaly. Zjevně a poctivě přijmeme za svou "nulovou toleranci" v této oblasti.

Křesťanská radost se nebuduje na okraji životní skutečnosti, jako by ji opomíjela a nedbala na její existenci. Křesťanská radost povstává z povolání – téhož povolání, které obdržel sv. Josef – "vzít" a chránit život, zejména život dnešních svatých nevinných dětí. **Vánoce jsou časem, který nás zve k tomu, abychom uchovávali život, pomáhali mu ve zrodu a růstu a procházeli obnovou, která z nás činí statečné pastýře.** Tato odvaha vede k průbojnosti, která nás uschopňuje, abychom si uvědomili životní realitu mnoha našich dětí a pracovali na zaručení nepostradatelných podmínek k tomu, aby jejich důstojnost Božích dětí byla nejenom respektována, nýbrž především hájena.

Nedopustíme, aby děti byly okrádány o radost. Nedejme se obrát o radost, uchovávejme ji a pomáhejme jí v růstu. Čiňme to s otcovskou věrností sv. Josefa a držme se přitom za ruku Marie, Matky něhy, aby se nám nezatvrdilo srdce.
S bratrskou láskou, František.”

3.1.2017

National Geographic a jeho genderová revoluce

USA/Itálie. Měsíčník *National Geographic*, prestižní vědecký časopis s padesáti miliony čtenářů a jedenatřiceti jazykovými redakcemi, přichází v lednu se speciálem nazvaným “Genderová revoluce”. Obálce vévodí portrét devítileté Avery Jacksonové, která sama sebe označuje za “transgender” a vypráví o prvních čtyřech letech svého života, které – za velkého utrpení – prožila jako chlapec. Avery žije v Kansasu a navzdory svému dětskému věku se stala symbolem boje za práva své kategorie. “Jsem šťastná a hrdá na to, že jsem transgender. Nejsem monstrem a nejde ze mne strach. Chci, aby se se mnou jednalo jako s jakoukoli jinou lidskou bytostí”. Z úst devítiletého dítěte je tato žádost navýsost oprávněná, je však škoda, že jiné lidské bytosti – dospělé a informované – s poruchou jeho sexuální diferenciaci vědomě nakládají tak, aby přinášely dvojznačné a ideologické poselství. Speciál tvoří dalších osmdesát necenzurovaných fotografií a příběhů nezletilých **dětí a dospívajících z celého světa, jejichž delikátní situace by vyžadovala větší míru respektu, rezervovanosti a etického přístupu.**

Jak ve vědeckém magazínu píše Robin Marantz Henig, publicista zabývající se přírodovědnými tématy, v současnosti probíhá “evoluce pojmu žena a muž a významu slov transgender, cisgender, gender nonconforming, genderqueer, agender a dalších z celkem padesáti možností genderové příslušnosti, které facebookový profil nabízí svým uživatelům. Vědci odhalili nové a složité skutečnosti, týkající se znalostí o biologickém pohlaví. Mnozí z nás se na střední škole naučili, že pohlaví určují dva pohlavní chromozomy a nic jiného, ale to nelze říci tak přímočaře,” tvrdí dopisovatel měsíčníku *National Geographic*. Souhlasně s ním mluví šéfredaktorka listu, Susana Goldbergová, o “novém pohledu na otázky genderu”, tedy takovém, který by překonal “binaritu mužství a ženství” a vyústil v nerozlišený “middle sex” či “gender fluid”.

Proti necitlivému využití dětí coby vlajkonosů hláсанé antropologické revoluce v Itálii vystoupil deník *Avvenire*. Poukazuje na fakt, že poruchy sexuální diferenciaci se týkají jednoho novorozence z pěti tisíc, poruchy pohlavní identity pak 2-3% dětí ve věku mladším šesti let. Podle odborníků se osm z deseti těchto případů vyřeší v období puberty přijetím vlastního biologického pohlaví. Popisované situace se však hlavně dotýkají nejintimnější sféry člověka a zahrnují etické, morální a právní otázky. Děti, které je prožívají, je nutné doprovázet pozorně a kompetentně, protože, jak potvrdí jakýkoli poctivý psycholog, vyznačují se vším jiným, než hlasitě na odiv projevovaným sebevědomím. Italská výzkumnice Sofia Bisogni z florentské univerzity v nedávno publikovaném šetření shrnula projevy rizikového chování, které se vyskytuje u dětí s poruchou pohlavní identity. Více než osmdesát procent dotázaných (83%) pomýšlelo na sebevraždu a více než polovina (53%) se o ni pokusila, 46% takovýchto nezletilých se prostituje, 74% užívají drogy, 96% má sexuální styky pod vlivem alkoholu a 75% pod vlivem drog, u 21% bylo zaznamenáno sebepoškozování. O těchto patologických jevech se nicméně vědecký magazín *National Geographic* nezmiňuje, a proto mu **list italských biskupů navrhuje jiný typ revoluce – totiž více lidskosti.**

4.1.2017

Papež: Slzy jsou setbou naděje

Vatikán. Dnes dopoledne se ve vatikánské Aule Pavla VI. konala za účasti sedmi tisíc věřících generální audience. Petrův nástupce pokračoval v cyklu katechezí o křesťanské naději. Za

podnět si - možná poněkud překvapivě - zvolil slova z proroka Jeremiáše, která znějí prostřednictvím Matoušova evangelia také v liturgickém období Vánoc, zejména v souvislosti se vzpomínkou na betlémská neviňátka. Jsou to slova o plačící Ráchel, kterou zmiňuje starozákonní prorok v promluvě k zástupům izraelského lidu, odcházejících do babylonského vyhnanství, aby v nich vzbudil naději.

*„Právě pláčem matky se ještě dostává naděje dětem, jež budou znovu žít. Tato žena, která přijala smrt ve chvíli porodu, aby žil její syn, stává se nyní svým pláčem počátkem nového života vyhnaných synů, vězňů vzdálených ze své vlasti. **Na Ráchelinu bolest a hořký pláč Pán odpovídá příslibem, který pro ni může být nyní důvodem pravé útěchy: lid se bude moci vrátit z vyhnanství a žít ve víře a svobodě svůj vztah s Bohem. Slzy zrodily naději.** Je nesnadné to pochopit, ale je to pravda. Často v našem životě slzy rozsévají naději, jsou setbou naděje.*

Jak víme, tento Jeremiášův text byl později převzat evangelistou Matoušem a použit v souvislosti s krveproléváním neviňátek (srov. Mt 2,16-18). Staví nás před tragédií zabíjení bezbranných lidských bytostí, před hrůzu moci, jež opovrhne životem a usmrcuje.

Betlémské děti umírají kvůli Ježíši. A On, nevinný Beránek, potom sám umírá za nás všechny. *Syn Boží vstoupil do lidské bolesti, nezapomeňme na to. Když mi někdo klade obtížné otázky, jako „proč trpí děti“, opravdu nevím, jak odpovědět, a říkám jen, aby pohlédl na kříž a na to, jak Bůh dal svého syna. Proto říkáme, že Bůh vstoupil do lidské bolesti, sdílel ji s námi a přijal smrt. Jeho Slovo je definitivním slovem útěchy, protože se rodí z pláče.“*

V závěru generální audience se papež vyjádřil k včerejším událostem v Brazílii:

„Včera přišly z Brazílie dramatické zprávy o masakru, ke kterému došlo ve vězení v Manaus, kde při násilném střetu nepřátelských band přišly o život desítky lidí. Vyjadřuji bolest a znepokojení nad těmito událostmi. Vybízím k modlitbě za zemřelé, za jejich příbuzné, za všechny vězně tamějšího vězení a za ty, kdo tam pracují. Opět vybízím k tomu, aby nápravná zařízení byla skutečně místem výchovy a sociálního začlenění, a životní podmínky ve vězení byly hodné lidských bytostí. Modlete se za tyto mrtvé vězně a za všechny vězněné na světě, aby se vězení stala opravdu místem opětovného začlenění do společnosti. Prosme Matku Boží, Matku vězněných.“

Po společné modlitbě Otče náš papež František všem požehnal.

5.1.2017

Papež: Pláč je způsob, jak se vyjádřit před Bohem

Vatikán. Před polednem vatikánskou aulu Pavla VI. zaplnili obyvatelé několika střeđoitalských diecézí, kteří ztratili své domovy, ale také kostely a kláštery v důsledku silných zemětřesení v srpnu a říjnu minulého roku a kvůli zatím poslednímu otřesu v pondělí 2. ledna. Z umbrijské arcidiecéze Spoleto-Nursie přijelo asi 800 lidí spolu s místním biskupem Renatem Bocardem, zatímco diecéze Ascoli-Piceno v kraji Marche vypravila deset autobusů doprovázených biskupem Giovannim D'Ercole. V počtu zhruba pěti set nechyběli ani věřící z diecéze Rieti v kraji Latium a menší delegace z několika dalších diecézí na pobřeží Jaderského moře, které zastupovaly desítky tisíc tamějších evakuovaných obyvatel. Audienci zahájilo uctění Kříže Světových dní mládeže, který do auly přinesli mladí lidé z diecézí zasažených zemětřesením. Kříž bude od Popeleční středy putovat jejich farnostmi, aby byl v závěru pouti (25.3.) vystaven na mariánském poutním místě v Loretu, kde se bude konat modlitební bdění za nová povolání.

Papeže Františka po jeho příchodu do auly za všechny přítomné pozdravili rodina z obce Amatrice a kněz nursijsko-spoletské arcidiecéze, o. Luciano Avenati z jednoho z nejstarších italských klášterních komplexů, opatství sv. Euticia, ze kterého zbyla jen zvonice. **Don Luciano**, který je už 43 let farářem přilehlých osmnácti obcí, před papežem neváhal **vysslovit**

hrdost nad chováním svých věřících, kteří neztratili duševní sílu, odvalu, houževnatost a trpělivost – jedním slovem víru i lidskost. Z jeho slov vysvitla veškerá láska umbrijských vesničanů ke svému rodnému kraji.

„Přiměla nás k tomu, abychom setrvali, i když nám bylo nabídnuto krizové ubytování na jiných místech. Naše země by naším odchodem byla dvojnásobně zraněna. Zezačátku jsme přespávali v autech, později ve stanech a karavanech, nyní se někteří z nás nastěhovali do malých domků. Naše lidské a bratrské vztahy se posílily, došlo k mnoha smířením. O letošních Vánocích jsme si řekli, že je nesmíme vnímat jako nejhorší v životě, nýbrž jako nejoprávněnější, protože jsme nablízku Ježíši, který se nenarodil ve svém domově a který přebývá mezi námi. Zemětřesení otrásló naším tělem, nikoli však duší.“

Přišli jsme o své domovy, ale nejdůležitější je nyní obnova sociálních a mezilidských vztahů, zakončil italský kněz. „To nejhorší, co by bylo možné udělat ve vaší situaci, by bylo dlouhé kázání“, reagoval papež František na vyslechnutá svědectví a začal k přítomným mluvit spontánně, spatra. Bylo patrné, že se dokáže hluboce vcítit do jejich prožitků, což u mnohých posluchačů vyvolalo zjevné dojetí.

„Víte, že jsem vám nablízku. Řeknu ještě něco. Když jsem se dozvěděl o zemětřesení - našel jsem o něm zprávu, jakmile jsem se ráno vzbudil - ihned jsem pocítil, že se za vámi musím vydat. A zakusil jsem bolest, velkou bolest. S tou bolestí jsem pak šel toho dne sloužit mši svatou.“

Jak papež dále řekl, chce si vypomoci slovy, která zaslechl v pronesených svědectvích. Jeho zhruba patnáctiminutová promluva se tedy odvíjela od slov, která se opakovaně vracela jako refrén: obnova a rekonstrukce, ruce, rány, smíření, ctnosti, blízkost, nový začátek.

„Vaše bolest je veliká a s touto bolestí a ranami v srdci začínáte rekonstrukci. Rány se zacelí, ale jizvy zůstanou na celý život. Bude to život s jizvou navíc, nebude stejný jako dříve. Příběhy, které jsme vyslechli, ale nevolají po optimismu, nýbrž po naději. Optimismus tu nemá místo, protože je to chvilkový postoj bez podstaty. Dnes potřebujeme naději, abychom začali znovu budovat...“

Jak Svatý otec podotkl, **bolest nicméně přináší také zázraky, nastávají mnohá smíření.** Důležité je nerozsévat další rány tam, kde už jich bylo dost zasazeno.

„Nezraňovat prázdnými slovy, neuctivým zpravodajstvím, které se před bolestí nesklání se soucitem. Ticho, pohazení a něha v srdci nám pomáhají, abychom nepůsobili další zranění. Necháváme za sebou to, co minulo, a společně se shledáváme v nové situaci – s polibkem, objetím, vzájemnou pomocí, ale také v pláči. Pláč nám jenom prospěje – je to způsob, jak se vyjádřit sami před sebou i před Bohem. Avšak plakat společně je ještě lepší, protože se tak shledáváme.“

Papež František poděkoval kněžím, kteří v těžkých okamžicích podporovali svá společenství, upozornil na klíčový pojem obou vyslechnutých svědectvím, a sice “blízkost”:

„Byli jsme si nablízku a také zůstáváme. Díky vzájemné blízkosti se polidštujeme, stáváme se lepšími a odvážnějšími lidmi. Něco jiného je jít životní cestou sám, něco jiného je jít ruku v ruce s druhým člověkem a stát mu nablízku.“

Vyzdvihl Svatý otec při dnešním setkání s věřícími středoitalských diecézí, které vloni postihlo ničivé zemětřesení.

K situaci v těchto oblastech se pojí jedna příznivá zpráva, která se týká tamějšího tisíciletého architektonického a uměleckého dědictví. Podle zpráv v italském tisku bylo v těchto dnech dokončeno zajištění fasády silně poškozené baziliky sv. Benedikta v Nursii. Po tomto prvním

kroku se přistoupí k zajištění dalších zachovaných částí a uměleckých předmětů historické stavby, což dosud bylo příliš nebezpečné. Ochranný korzet fasády, tvořený železnou konstrukcí, navrhli odborníci z padovské univerzity.

Ježíš je světlo, které přichází z nebe a září v srdci

Drazí bratři a sestry, dobrý den!

Slavíme dnes Zjevení Páně, to znamená *manifestaci Ježíše*, který září jako světlo národů. Symbolem tohoto světla, které svítí ve světě a chce osvěcovat život každého, je hvězda, která přivedla mudrce do Betléma. Jak říká evangelium, „uviděli hvězdu“ (Mt 2,2) a rozhodli se ji následovat, **rozhodli se, že se nechají vést Ježíšovou hvězdou.**

Také v našem životě jsou různé hvězdy, světla, která svítí a udávají směr. Je na nás, abychom se rozhodli, které budeme následovat. Existují například *blíkávací světla*, která zasvítí a hasnou jako malé životní radosti, které, třebaže jsou dobré, nestačí, poněvadž trvají krátce a nedají pokoj, který hledáme. Potom jsou *oslňující světla* ramp, peněz a úspěchu, která slibují všechno a hned. Jsou lákavá, ale jejich síla oslepuje a ze snů o slávě přivádějí do neproniknutelných temnot. **Mudrci se rozhodují následovat stálé světlo, laskavé světlo, které nehasne, protože není z tohoto světa: přichází z nebe a září. Kde? V srdci.**

Toto pravé světlo je světlem Pánovým, nebo lépe, je to *samotný Pán*. On je naším světlem, které neoslepuje, nýbrž provází a dává jedinečnou radost. Toto světlo je pro všechny a volá každého. Můžeme tak vnímat dnešní slova proroka Izaiáše jako výzvou určenou nám: „**Vstaň, rozsviť se**“ (Iz 60,1). Tak pravil Izaiáš, když prorokoval Jeruzalému dnešní radost: „Vstaň, rozsviť se“. Toto pozvání můžeme přijímat na začátku každého dne: „Vstaň, rozsviť se“ a mezi tolika hvězdami, které ve světě padají, následuj dnes zářivou Ježíšovu hvězdu! Jejím následováním se nám dostane radosti jako mudrcům, kteří „jakmile uviděli hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí“ (Mt 2,10), protože *kde je Bůh, tam je radost*. Kdo se setká s Ježíšem, zakouší zázrak světla, jež rozhání temnoty, a poznává světlo, které osvěcuje a rozjasňuje. Chtěl bych ve vsí úctě pobídnout všechny, aby neměli z tohoto světla strach a otevřeli se Pánu. Rád bych řekl zejména tomu, kdo už nemá sil hledat a je vyčerpán, tomu, kdo je přemožen životními temnotami a přestal toužit: Vstaň, odvah, Ježíšovo světlo dovede přemoci ty nejhustší temnoty, vstaň a vzmuž se!

Jak najít toto božské světlo? Následujme příklad mudrců, kteří, jak plyne z popisu evangelia, jsou *neustále v pohybu*. Kdo totiž chce světlo, vychází ze sebe a hledá, nezůstává v uzavřenosti a bez pohnutí, aby sledoval dění kolem, nýbrž dává všanc svůj život, vychází ze sebe. **Křesťanský život je neustále putování, tvořené nadějí a hledáním; putování, které jako v případě mudrců pokračuje, i když hvězda na chvíli zmizí z očí.** Na této cestě jsou také úskalí, kterým je třeba se vyhnout: mělké a mondénní řeči, které brzdí krok; paralyzující vrtochy egoismu; prohlubně pesimismu, v jehož léčkách vázne naděje. Tyto překážky bránily velekněžím a učitelům Zákona, o nichž mluví dnešní evangelium. Oni věděli, kde je světlo, ale nevydali se na cestu. Když se jich Herodes ptal, kde se má Mesiáš narodit, věděli, že v Betlémě. Věděli, ale nehnuli se. Jejich poznání bylo marné. Věděli toho tolik, ale bylo to k ničemu, všechno promarnili. **Nestačí vědět, že se Bůh narodil, pokud se nenarodí v srdci.** Bůh se narodil, ano, ale narodil se v tvém srdci? Narodil se v mém srdci? Narodil se v našem srdci? Tak Jej nalezneme jako mudrcové s Marií a Josefem ve stáji.

Mudrci to dokázali, našli Dítě, „padli na zem a klaněli se mu“ (Mt 2,11). Nejenom se dívali, nejenom při té příležitosti pronesli modlitbu, dříve než odešli, nýbrž *klaněli se*. Vstoupili do osobního společenství lásky s Ježíšem. Potom Mu darovali zlato, kadidlo a myrhu, tedy to nejcennější co měli. Učme se od mudrců dávat Ježíšovi nejenom volný čas a někdy nějakou tu myšlenku, jinak se nám nebude dostávat světla. Vydejme se jako mudrci na cestu, odějme se světlem, následujme Ježíšovu hvězdu a celou svou bytostí se klanějme Pánu.

Věřící je člověk, kterému se stýská po Bohu

Homilie papeže při mši sv. na Zjevení Páně, baz. sv. Petra

„Kde je ten narozený židovský král? Uviděli jsme jeho hvězdu na východě, a proto jsme se mu přišli poklonit“ (Mt 2,2).

Těmito slovy nás mudrci, přišlí ze vzdálených zemí, seznamují s tím, proč vážili tak dlouhou cestu: aby se poklonili novorozenému králi. Uvidět a poklonit se – tyto dvě činnosti vynikají z podání evangelia: uviděli jsme hvězdu a chceme se poklonit.

Tito muži *uviděli hvězdu*, která je přiměla vydat se na cestu. Objev neobvyklého úkazu na nebi uvolnil celou řadu nesčetných událostí. Nebyla to hvězda, která zazářila výlučně pro ně, a neměli ani nějakou zvláštní DNA, aby ji objevili. Jak správně konstatoval jeden církevní otec, mudrci se nedali na cestu proto, že viděli hvězdu, nýbrž uviděli hvězdu, protože byli na cestě (srov. sv. Jan Chrysostom). Měli srdce otevřené horizontu a mohli spatřit, co jim ukazovalo nebe, protože v sobě měli touhu, která je hnala. Byli otevřeni novosti.

Mudrci tak představují portrét věřícího, tedy člověka, kterému se stýská po Bohu a který cítí, že mu chybí domov, nebeská vlast. Jsou obrazem všech těch lidí, kteří si ve svém životě nedali umrtvit srdce.

Svatý stesk po Bohu plyne z věřícího srdce, které ví, že evangelium není minulá, nýbrž přítomná událost. Svátý stesk po Bohu nám umožňuje mít oči otevřené před každým pokusem o redukování a ochuzení života. Svátý stesk po Bohu je věřící paměť, která se vzpírá prorokům zkázy. Tento stesk je tím, co uchovává naživu naději věřící obce, která týden co týden úpěnlivě prosí slovy: „Přijď, Pane Ježíši!“

Právě tento stesk vedl starce Simeona, aby chodil denně do chrámu s jistotou, že jeho život neskončí, dokud nebude mít v náruči Spasitele. Tento stesk přiměl marnotratného syna vymanit se z destruktivního postoje a vyhledat náruč svého otce. Tento stesk vnímal ve svém srdci pastýř, který zanechal devadesát devět ovcí, aby šel hledat tu ztracenou, a zakoušela ho také Marie Magdalena onoho nedělního rána, když se ubírala ke hrobu, kde ji potkal vzkříšený Mistr. **Stesk po Bohu nás vytahuje ven z našich deterministických ohraničení, která nás nutí myslet si, že se nic nedá změnit. Stesk po Bohu je postoj, který láme nudný konformismus a nutí nás, abychom se zasadili o onu změnu, po které toužíme a kterou potřebujeme.** Stesk po Bohu má svoje kořeny v minulosti, ale nekončí tam, nýbrž hledá budoucnost. Věřící „nostalgik“, podněcovaný svojí vírou, hledá Boha jako mudrci na těch nejodlehlejších místech dějin, neboť ve svém srdci tuší, že jej tam očekává Pán. **Jde na periferii, na hranice a na místa nedotčená evangeliem, aby se mohl setkat se svým Pánem; a nepočíná si přitom nikterak nadřazeně, nýbrž jako žebrák, který nemůže ignorovat oči toho, pro něhož je dobrá zvěst dosud neznámým územím.**

Opačný postoj měli v Herodově paláci jen pár kilometrů od Betléma ti, kdo si neuvědomovali, co nastává. Zatímco mudrcové byli na cestě, Jeruzalém spal. Dřímá společně s Herodem, který, místo aby hledal, spal také. Pohroužen ve spánku umrtveného svědomí. A zděsil se. Je to zděšení, které se před novostí, jež převrací dějiny, uzavírá do sebe, do svých závěrů, svých poznatků a úspěchů. Je to zděšení toho, kdo sedí na svém bohatství a neumí dohlédnout dál. Zděšení, které se rodí v srdci toho, kdo chce kontrolovat všechno a všechny; zděšení toho, kdo je pohroužen do kultury vítězství za každou cenu; kultury, ve které je místo pouze pro „vítěze“ a za jakoukoli cenu. Zděšení, které se rodí ze strachu a obav z toho, co nám klade otázky a ohrožuje naše jistoty a pravdy, naše způsoby přilnutí k tomuto světu a životu. Herodes měl strach, který jej přiměl hledat bezpečí ve zločinu. „*Necas parvulos corpore, quia te necat timor in corde* – **Vraždíš tyto maličky jen proto, že vraždíš strach**

ve svém srdci." (sv. Quodvultdeus, *Sermo 2*, modlitba se čtením ze svátku Svatých neviňátek 28. prosince).

Chceme se poklonit. Oni mužové přišli z Východu, aby se poklonili, a přišli na místo, které je vlastní králi: do paláce. Přišli tam – a to je důležité – na základě svého hledání. Bylo to náležité místo, protože králi se náleží narodit se v paláci a mít svůj dvůr a své poddané. Je to znamení moci, úspěchu a zdařilého života. A je možné očekávat, že tento král bude uctíván, obávaný a že mu bude pochlebováno, avšak nikoli, že bude milován. **Toto jsou mondénní schémata, drobní bůžci, kterým vzdáváme poctu: kult moci, zdání a nadřazenosti. Idoly, které slibují pouze smutek, otroctví a strach.**

A právě tam začínala ta delší cesta, kterou se museli vydat tito mužové, přišli zdaleka. Tam museli projeviti tu nejobtížnější a nejkomplicovanější neohroženost, totiž objeviti, že to, co hledali, nebylo v paláci, nýbrž na místě, které je jinde nejen zeměpisně, ale i existenčně. Tam neviděli hvězdu, která je přiměla objeviti Boha, který chce být milován, což je možné jedině ve znamení svobody a nikoli tyranie; **objeviti, že pohled tohoto neznámého, ale vytouženého krále neponižuje, nezotročuje a neuvěžňuje. Objeviti, že Boží pohled pozvedá, odpouští a uzdravuje. Objeviti, že Bůh se chtěl narodit tam, kde jsme jej nečekali a možná ani nechtěli.** Anebo kde jej nezřídka popíráme. Objeviti, že Boží pohled objímá raněné, znavené, týrané a opuštěné a Jeho síla a **Jeho moc se jmenuje milosrdenství**. Jak vzdálený je pro některé Betlém od Jeruzaléma!

Herodes se nemohl poklonit, protože nechtěl, ani nemohl měnit svůj pohled. Nechtěl se přestat klanět sobě samému a věřit, že s ním všechno začíná i končí. Nemohl se klanět, protože usiloval o to, aby se klaněli jemu. Ani kněží se nemohli klanět, protože věděli mnoho, znali proroctví, ale nebyli ochotni putovat, ani se změnit.

Mudrci pociťovali stesk, nechtěli už obvyklé věci. Měli dost zvyklostí a byli znuděni a unaveni Herodem svojí doby. Avšak tam, v Betlémě, byl příslib novosti, příslib nezištnosti. Tam se dělo něco nového. Mudrci se mohli klanět, protože měli odvahu vykročit, a když padli na zem před maličkým, padli na zem před chudým, padli na zem před bezbranným, padli na zem před neobvyklým a nepoznaným betlémským Dítětem, objevili Boží Slávu.